

STRESZCZENIE

Wprowadzenie: Według Światowej Organizacji Zdrowia, jedynym z najistotniejszych zjawisk zakłócających dobrostan rodziny, jest zjawisko przemocy domowej. Wśród czynników predykcyjnych dla stosowania przemocy w relacji partnerskiej, wymienia się funkcjonowanie emocjonalne oraz styl przywiązania.

Cel pracy: Określenie istnienia związku między stylem przywiązania w dorosłości a nasileniem cechy lęku i złości u mężczyzn skazanych za stosowanie przemocy w związkach partnerskich.

Material i metody: Badania przeprowadzono z udziałem 207 mężczyzn odbywających karę pozbawienia wolności w Areszcie Śledczym w Kielcach, skazanych prawomocnym wyrokiem sądu z art. 207 Kodeksu Karnego za stosowanie przemocy wobec obecnej lub byłej partnerki. W badaniach zastosowano Zrewidowaną Skalę Przywiązania u Dorosłych, Inwentarz Stanu i Cechy Lęku ISCL - arkusz X-2, Kwestionariusz Samooceny STAXI – 2, Kwestionariusz Agresji Buss'a i Perry'ego w wersji Amity oraz ujmujący zmienne socjodemograficzne autorski kwestionariusz ankiety.

Wyniki: Inkarcerowani sprawcy przemocy w swojej subiektywnej ocenie prezentowali różne style przywiązania w relacji partnerskiej: 50% z nich uważało, że ich styl przywiązania jest bezpieczny, 32,1% zaabsorbowany, 13,3% lękowy, 4,6% unikający ($n=196$, $p<0,001$). U 5,3% ($n=11$) styl przywiązania nie był klarowny. Skazani mężczyźni byli zdania, że nie są skłonni do agresji fizycznej i werbalnej. Z wyjątkiem badanych deklarujących lękowy styl przywiązania, postrzegali siebie jako osoby o niskiej lub przeciętnej agresywności. Obserwowali u siebie przeciętną dyspozycję do reagowania lękiem. Sprawcy przemocy deklarujący pozabezpieczne style przywiązania rejestrowali u siebie wyższy poziom wrogości ($p<0,001$). Mężczyźni uważający, że ich styl przywiązania jest bezpieczny, rejestrowali u siebie relatywnie najniższy poziom osobowościowej dyspozycji do reagowania stanem złości ($p=0,007$), najmniejszą skłonność do jej tłumienia ($p=0,007$) oraz najwyższy poziom kontroli jej wyrażania w agresywnych zachowaniach ($p<0,001$). Ujawniono u nich najliczniejsze związki między złością i agresją. U sprawców przemocy prezentujących w swojej subiektywnej ocenie bezpieczny i zaabsorbowany styl przywiązania, wykazano współwystępowanie lęku z agresją i złością.

Wnioski: Inkarcerowani sprawcy przemocy w swojej subiektywnej ocenie prezentowali różne style przywiązania w relacji z ofiarą. Większość mężczyzn obserwowała u siebie

wysoki poziom bliskości oraz komfort zależności w relacji z ofiarą. Deklarowany styl przywiązania różnicował sprawców przemocy pod względem dostrzeganego u siebie poziomu wrogości, skłonności do tłumienia złości, kontroli zewnętrznej ekspresji złości, a także osobowościowej dyspozycji do reagowania lękiem i złością. Bez względu na deklarowany styl przywiązania, sprawcy przemocy obserwowali u siebie przeciętne lub niskie skłonności do agresywnych zachowań. Aby wzrosła skuteczność programów resocjalizacyjnych adresowanych do inkarcerowanych sprawców przemocy, konieczne jest uwzględnienie w ich teoretycznych założeniach, poważnych zniekształceń poznawczych ujawnianych przez sprawców przemocy, które wynikają z silnych mechanizmów obronnych i rozproszonej tożsamości, a także wysokiego poziomu wrogości i powszechności występowania zespołu zależności alkoholowej.

SUMMARY

Introduction: According to the World Health Organization, domestic violence is one of the most significant phenomena interfering with well-being of a family. Among the predictive factors for the use of violence in a partnership, there are emotional functioning and attachment style mentioned.

Aim of the study: Determining the connection between the attachment style in adulthood and the intensification of the features of anxiety and anger in men convicted of using violence in a partnership.

Material and methods: The study was conducted with the participation of 207 men serving a prison sentence in the Kielce Detention Centre, convicted with a final court judgment of the article no. 207 of the Criminal Code for using violence against a current or former partner. The research used the Revised Adult Attachment Scale, ISCL Anxiety Status and Attribute Inventory - sheet X-2, STAXI Self-assessment Questionnaire-2, Buss and Perry Aggression Questionnaire in the Amity version and the author's sociodemographic variables.

Results: The incarnated violence perpetrators in their subjective assessment presented different attachment styles in a partnership: 50% of them thought their attachment style was safe, 32.1% absorbed, 13.3% anxious, 4.6% avoidant ($n=196$, $p<0,001$). In 5.3% ($n=11$) the attachment style was not clear. The convicted men claimed that they were not prone to physical and verbal aggression or abuse. With the exception of the respondents declaring an anxious attachment style, they perceived themselves as people with low or average aggressiveness. They noticed an average disposition to react with anxiety. The violence perpetrators declaring insecure attachment styles registered a higher level of hostility ($p<0,001$). The men who believed that their attachment style was safe, registered their relatively lowest level of personality disposition to react with a state of anger ($p=0,007$), the least propensity to suppress it ($p=0,007$) and the highest level of control of its expression in aggressive behaviour ($p<0,001$). They revealed the most numerous connections between anger and aggression. Among the violence perpetrators presenting the style of their attachment in a subjective way as a safe and absorbed one, the coexistence of anxiety with aggression and anger was demonstrated.

Conclusions: The incarnated violence perpetrators in their subjective way presented different attachment styles in their relationship with the victim. Most men observed a high level of intimacy and comfort in relying on their victim. The declared attachment style differentiated the violence perpetrators in terms of perceived level of hostility,

tendency to suppress anger, external expression of anger control, as well as personality disposition to react with fear and anger. Regardless of the declared attachment style, the perpetrators of violence recognised their average or low propensity for aggressive behaviour. In order to increase the effectiveness of rehabilitation programmes addressed to the incarnated violence perpetrators, it is necessary to include serious cognitive distortions revealed by violence perpetrators in their theoretical assumptions, which result from strong defence mechanisms and dispersed identity, as well as a high level of hostility and prevalence of alcohol dependence syndrome.